

PROBLEME DE ORDIN PRACTIC PRIVIND REGIMUL ACTELOR DE STUDII REGLEMENTATE DE LEGEA EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Mariana DUMITRU

Abstract

“Practical issues related to the regime of diplomas regulated in the National Education Law”

Study documents issued by Higher Education institutions also have specific legal regime and are subject to juridical review, with the obligation that it should be subject to the duty.

The legal force of the effects produced by study documents is based on the presumption of legality, respectively that a document was issued in compliance with all conditions of substance and forms prescribed by law.

Keywords: students; graduates; study programs; university studies; study documents; Higher Education.

Apariția Legii educației naționale nr. 1/2011^[1] a avut ca viziune promovarea unui învățământ orientat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și formarea prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe derivate din statutul României de țară membră a Uniunii Europene.

Prin articolul 6, Legea educației naționale reglementează regimul actelor de studii emise de unitățile și de instituțiile de învățământ ce se vor elibera absolvenților după punerea în aplicare prin ordine ale ministrului educației sau hotărâri de guvern.

Astfel, prin Ordinul nr. 657 din 24 noiembrie 2014 s-a aprobat Regulamentul privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior^[2], abrogând vechea reglementare^[3], act normativ care reglementează gestionarea, completarea și eliberarea actelor de studii în sistemul național.

Având în vedere apariția Legii educației naționale în luna ianuarie 2011, prin Regulamentul privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior din 24.11.2014 s-a reglementat și situația tranzitorie privind absolvenții înmatriculați în anul I de studii înainte de anul universitar 2010-2011, situație în care se vor aplica reglementările în vigoare de la data înmatriculării.

În acest sens, sunt aplicabile pentru această categorie dispozițiile vechiului Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2284/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior, astfel că putem vorbi de un caz tipic de ultraactivitate al unor reglementări legale abrogate după apariția unor norme noi.

Apreciem că ultraactivitatea dispozițiilor prevăzute în Ordinul nr. 2284/2007 ar fi pe deplin justificată și în cazurile studenților înmatriculați în anul I de studii și a absolvenților care au finalizat studiile înainte de intrarea în vigoare a Legii Educației Naționale nr. 1 din 2011.

Însă art. 38 se referă la „absolvenții înmatriculați în anul I de studii înainte de anul universitar 2010-2011”, deși Legea Educației Naționale a fost publicată în Monitorul Oficial al României cu nr. 18 din 10 ianuarie 2011, iar art. 361 alin. (1) prevede expres data^[4] la care aceasta intră în vigoare.

Prin urmare, pentru a lămuri căror persoane se va aplica excepția prevăzută la art. 38, se impune a înțelege exact ce a avut în vedere legiuitorul când a folosit sintagma „absolvenții înmatriculați în anul I de studii înainte de anul universitar 2010-2011”, în condițiile în care atât în practică, cât și în literatura de specialitate, nu există un punct de vedere unitar în ceea ce privește terminologia.

Precizăm că legislația în vigoare nu oferă o definiție legală a termenului; astfel, potrivit Noului dicționar universal al limbii române^[5] termenul de *absolvent* provine din germ. „absolvent”, lat. „absolvens” și reprezintă persoana care a terminat un ciclu sau o formă de învățământ.

În limbajul juridico-tehnic, rezultat din izvoarele formale ale dreptului aplicabil în domeniu^[6], scrise (actele normative) sau nescrise (cutuma), prin termenul de „absolvent” putem înțelege studentul care își îndeplinește toate obligațiile prevăzute într-un program de studii^[7].

Din textul art. 137 al Legii Educației Naționale nr. 1/2011, cu completările și modificările ulterioare, referitor la programele de studii universitare, coroborat cu dispozițiile prevăzute la art. 152 aceeași lege privind diploma conferită după promovarea unui program de studii universitare de licență, reiese faptul că este absolvent al unui program de studii studentul care a promovat obligațiile prevăzute în planul de învățământ corespunzător perioadei de școlarizare.

Conform modului de organizare a studiilor universitare în programe de studii universitare de licență, programe universitare de master și programe universitare de doctorat, au calitatea de studenți toate persoanele admise la un program de studii universitare de licență, master sau doctorat^[8].

Art. 157 din același act normativ definește ca fiind beneficiar al unei diplome „absolventul care a promovat un program de studii universitare de master care a susținut cu succes lucrarea de disertație, adică examenul de finalizare a studiilor”.

Potrivit Ordinului nr. 3179/2015 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație, programele de studii universitare de licență se finalizează cu examen de

licență/diplomă^[9] (pentru programele de studii organizate în domeniul științelor ingineresti) iar programele de studii universitare de master se finalizează cu examen de disertație.

Din textul Metodologiei reiese că termenul de „absolvent” face trimitere la studentul care a finalizat un program de studii și urmează să susțină examenul de finalizare a studiilor.

Ca o scurtă concluzie a celor expuse până acum, considerăm că, prin folosirea termenului de absolvent, legiuitorul a avut în vedere studentul care a parcurs toate etapele academice prevăzute într-un program de studii și care urmează să susțină examenul de finalizare a studiilor.

1. Subiecții excepției prevăzute de legislație

Pentru o corectă interpretare a sintagmei „absolvenții înmatriculați în anul I de studii înainte de anul universitar 2010-2011” se impune să clarificăm căror absolvenți se va aplica excepția prevăzută la art. 38 din Ordinul nr. 657 din 2014.

Categoriile de absolvenți care vor fi subiecți ai excepției prevăzute de art. 38 al Ordinul nr. 657 din 2014 se pot determina, practic, după cum urmează:

- absolvenți ai studiilor universitare de lungă durată organizate în baza Legii nr. 84/1995;

- absolvenți ai studiilor universitare organizate în baza Legii nr. 288/2004.

Astfel, în această categorie, intră fără echivoc și studenții înmatriculați în anul I de studii 2010-2011 la studii universitare de licență, admiși și școlarizați tot în baza dispozițiilor Legii nr. 288/2004, care nu a fost abrogată la intrarea în vigoare a Legii nr. 1/2011^[10].

1.1 Aspecte privind legalitatea actelor de studii

De altfel, pentru a asigura o certitudine a celor prezentate anterior este necesar să luăm în discuție și referințele de aplicare ale art. 6 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, care reglementează conținutul și formatul actelor de studii în învățământul superior.

În acest sens, dispozițiile din Hotărârea Guvernului nr. 607 din 23 iulie 2014 privind aprobarea conținutului și formatului actelor de studii care vor fi eliberate absolvenților ciclului I – studii universitare de licență precizează la art. 2 categoriile actelor de studii care se eliberează în sistemul național de învățământ superior pentru absolvenții ciclului I – studii universitare de licență, care au fost înmatriculați în anul I de studii începând cu anul universitar 2011-2012.

Considerăm că referințele de aplicare ale art. 6 alin. 2^[11] și art. 5 alin. 3^[12] conduc spre concluzia, oarecum firească, de aplicare a excepției prevăzută la art. 38 din Ordin nr. 657/2014, excepție care se adresează absolvenților care au fost școlarizați pe dispozițiile anterioare Legii nr. 1/2011.

În opinia noastră, art. 38 din Ordin constituie o soluție legislativă pentru situațiile tranzitorii, pentru motivul că dispoziția legală nu conține prevederi care să reglementeze statutul unui student care nu a finalizat studiile înaintea intrării în vigoare a Legii Educației Naționale.

Pe de altă parte, dispoziția legală arătată mai sus trebuie să respecte principiul ierarhiei actelor normative, principii generale de drept care guvernează sistemul juridic românesc, cât și principiile de drept consacrate în practica instanțelor europene (principiul previzibilității normelor juridice).

Apreciem că trebuie analizată, deci, și concurența celor două norme administrative (hotărârea de guvern și ordinul de ministru) sub aspectul priorității de aplicare, plecând de la argumentul că ambele constituie referințe de aplicare ale unor dispoziții prevăzute de o lege organică.

Potrivit dispozițiilor art. 108 alin. (2) din Constituția României republicată, hotărârile Guvernului se adoptă „pentru organizarea executării legilor”, pe când actele autorității centrale de specialitate, respectiv ordinul, în cazul de față, este emis în baza unei delegări a Guvernului către ministerul de resort, cu obligația respectării art. 4 alin (3) și a art. 78 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă^[13].

Considerăm că dispozițiile art. 38 din Regulamentului privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior sunt în concordanță cu dispozițiile din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

* Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul cu titlul “Studii doctorale și postdoctorale Orizont 2020: promovarea interesului național prin excelență, competitivitate și responsabilitate în cercetarea științifică fundamentală și aplicată românească”, număr de identificare contract POSDRU/159/1.5/S/140106. Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în Oameni!

[1] Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 18 din 10.01.2011

[2] Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 874 din data de 2 decembrie 2014

[3] Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 2284/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior (Publicat în Monitorul Oficial cu numărul , Partea I, nr. 716 din 23 octombrie 2007)

[4] Legea nr. 1/2011, art. 361 alin (1) – Prezentă lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

[5] Noul Dicționar Universal al limbii române, ediția a II-a, Ed. Litera Internațional, an 2006, p. 23.

[6] M Fodor, *Drept procesual civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 39. În principiu, izvoarele formale ale dreptului procesual civil sunt actele normative, adică actele care emană de la organele de stat investite cu prerogativa legiferării și în care sunt concretizate normele de Drept procesual civil.

[7] Potrivit art. 137 (1) LEN Programul de studii universitare reprezintă un grup de unități curriculare de predare, învățare, cercetare, aplicații practice și evaluare, planificate astfel încât să ducă la o calificare universitară printr-o diplomă și printr-un supliment la diplomă.

[8] Art. 142 (7) din Legea nr. 1/2011 „Persoana admisă la un program de studii universitare de licență, master sau doctorat are calitatea de student, respectiv student-doctorat, pe întreaga perioadă a prezenței sale în cadrul programului respectiv, de la înmatriculare și până la susținerea examenului de finalizare a studiilor sau exmatriculare, mai puțin pe perioadele de întrerupere a studiilor”.

[9] Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație aprobată prin Ordinul nr. 3179/2015, art. 1 și art. 15.

[10] Legea nr. 1/2011 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 18 din 10 ianuarie 2011 și potrivit art. 361 (1) intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitor.

[11] Ordinul nr. 657/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind regimul actelor de studii în sistemul de învățământ superior, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 874 din 02.12.2014.

[12] Hotărârea nr. 607 din 23 iulie 2014 privind aprobarea conținutului și formatului actelor de studii care vor fi eliberate absolvenților ciclului I – studii universitare de licență , publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 554 din 28.07.2014.

[13] Legea nr. 24/2000, cu completările și modificările ulterioare, art. 78 - „Ordinele, instrucțiunile și alte asemenea acte trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele de bază și în executarea cărora au fost emise și nu pot conține soluții care să contravină prevederilor acestora”.